

Lokale investeringsagenda

Op 14, 15 en 16 maart 2022 zijn er gemeenteraadsverkiezingen. Nieuwe gemeenteraden starten in een economisch andere tijd dan de bestuursperiode vier jaar geleden. Meer dan ooit staan gemeenten voor de uitdaging zich in te zetten voor de lokale economie, werkgelegenheid en verduurzaming van de samenleving. Thema's als woningbouw, veiligheid en lage lasten staan ook hoog op de agenda. En natuurlijk is er het herstel van de coronacrisis, dat zich nog jaren zal laten voelen.

Brede welvaart

Samen
bijdragen
aan Brede
Welvaart

Ondernemers spelen bij al deze onderwerpen een grote rol. Zij vormen de bron voor innovaties, dynamiek en sociale cohesie in de gemeente en dragen zo bij aan brede welvaart. Zij zijn daarom een belangrijke partner voor elk gemeentebestuur. MKB-Nederland en VNO-NCW, de aangesloten brancheorganisaties en de regionale verenigingen roepen nieuwe bestuurders van gemeenten op tot samenwerking in de nieuwe coalitieperiode en doen suggesties op gemeentelijke taken waar ondernemers graag betrokkenheid bij tonen. Ruimte voor ondernemerschap en stimulerend beleid dat aansluit bij de behoeften van het bedrijfsleven dragen bij aan een duurzame groei: juist op lokaal niveau. Gemeenten kunnen samen met bedrijven en bewoners een grote bijdrage leveren aan brede welvaart. Onderstaand op hoofdlijnen de inzet van VNO-NCW en MKB-Nederland.

Herstel van de coronacrisis

De door de coronamaatregelen zwaarst getroffen sectoren én hun toeleveranciers zijn juist die bedrijven die bepalend zijn voor aantrekkingskracht en leefbaarheid van een dorp of stad: de horeca, evenementen, cultuur, sport en retail. Ondernemers kijken aan tegen een grote schuldenlast, verdampte vermogens en een groot gebrek aan liquiditeit want banken geven niet of nauwelijks krediet. Er is te weinig solvabiliteit om te kunnen investeren in voorraden, maar ook in digitalisering en verduurzaming. Het duurt zeker nog jaren voor zij weer 'boven jan zijn'. Om lokale ondernemers (mkb, zzp) en werkgevers de komende jaren te helpen doorkomen, is het noodzakelijk dat:

1. Gemeenten ondersteuning bieden in de vorm van een goede schuldhulpverlening en bijzondere bijstand aan ondernemers die het niet (dreigen te) overleven. Help ze met een duidelijke wegwijzer naar de juiste hulpverlening bij het ondernemersloket. En houd deze loketten die in de coronacrisis veel mkb-ers en zzp-ers hebben bijgestaan - ook de komende jaren zo mogelijk op volle sterkte bezet.
2. Er speciale aandacht is voor ondernemers die ongewild tussen wal en schip vielen bij steunpakketten en -maatregelen, zowel tijdens de coronacrisis als bij het herstel.
3. De termijn van uitstel van terugbetaling lokale belastingen en heffingen aansluit bij het Rijk.
4. De lasten voor het lokale bedrijfsleven de komende jaren niet verzaagd worden. Hiervan profiteren ook andere ondernemers die innoverend en investerend uit de crisis moeten komen.

Regulering en ondernemersdienstverlening

De vele regels waar ondernemers mee worden geconfronteerd, worden nog te vaak bedacht zonder rekening te houden met uitwerking op de praktijk. Ons advies is om voor elke nieuwe regel een oude te schrappen. EN voer een lokale MKB-toets in. Dit maakt van elk voorgenomen beleid en uitvoering inzichtelijk wat de gevolgen zijn voor het mkb. Een vlotte dienstverlening met oog voor de werkwijze van het mkb, wordt veelal gewaardeerd met een hoge ranking in de verkiezing MKB-vriendelijkste gemeente.

Veiligheid, cybercrime en ondermijning

De (maatschappelijke) schade door overvallen, cybercrime, diefstal, ondermijning en andere criminaliteit is groot. Gemeenten kunnen samen met ondernemers, provincie en handhavers (politie, brandweer, het regionaal informatie -

en expertisecentrum), er veel aan doen om de veiligheid te verbeteren en ondermijning aan te pakken. Samenwerking in een Platform Veilig Ondernemen (PVO) op regionaal niveau loont.

Aanbesteden en inbesteden

Meer kansen op aanbestedingen voor het lokale mkb, zonder het doelmatig besteden van overheidsmiddelen uit het oog te verliezen: hier ligt een belangrijke rol voor gemeenten. Dat begint met het aangaan van de dialoog, elkaar beter leren begrijpen én de markt ruimte te geven door innovatieve en duurzame oplossingen te belonen. Deze innovaties kunnen bijdragen aan veel doelstellingen in het coalitieakkoord. En vanzelfsprekend volgen gemeenten gemaakte afspraken over o.a. tenderkostenvergoedingen en niet-clusteren van opdrachten.

Van winkelgebieden naar vitale binnensteden/kernen én buitengebieden

Een vitale binnenstad én toekomstbestendig buitengebied vragen om een integrale aanpak, coördinatie van beleid en investeringen waarin alle relevante partners (o.a. overheid, bewoners en ondernemers in horeca, cultuur, retail, vastgoed) samenwerken aan beleid én een uitvoeringsagenda mét investeringsmiddelen. De gevolgen van de coronacrisis zijn merkbaar voor gemeenten en ondernemers in de winkelgebieden. Uitstel van een integrale aanpak kan niet nog vier jaar wachten. Onze suggesties:

1. Een binnenstadagenda, opgesteld in overleg met alle stakeholders, werkt. Hierin gaat het over voorzieningen in de binnenstad, digitalisering, maatwerk, wonen boven winkels, behoud van ondernemersruimte van de (huidige) horeca-ondernemers en draagvlak rond gebieden met mogelijk te ervaren overlast zoals horecaconcentratiegebieden.
2. Versplintering van winkelgebieden en potentiële leegstand voorkom je met regionale afstemming met buurgemeenten, bijvoorbeeld in een detailhandelsadviescommissie. Een koopstromenonderzoek naar detailhandel én horeca geeft inzicht in de behoeften van de bezoeker. Maak nieuw beleid dat antwoord geeft op de veranderingen in de retail. Durf te kiezen tussen kansrijke en kansarme winkelgebieden en ontwikkel voor ieder winkelgebied een eigen plan. Dit beleid vormt de basis voor duidelijke keuzes in de gemeentelijke omgevingsvisie en omgevingsplannen. Kies daarbij nadrukkelijk voor concentratie van winkels.

3 Een overaanbod van horeca is geen oplossing voor leegstand, een combinatie met wonen boven winkels kan dat wél zijn. Bijkomend voordeel: een levendigere en veiligere binnenstad. Naast focus op de economische waarde moet er ook oog zijn voor de publieke waarde van winkelgebieden.

4 Vergeet ook niet te investeren in vitaliteit van de 'buitenstad', de woonboulevards en decentrale detailhandel. Ook hier geldt: afstemming, ordening, ombouw én opwaardering van kansrijke locaties.

5 Participatie in een bedrijveninvesteringzone (BIZ) werkt. Daar waar nog geen BIZ is kan de gemeente de oprichting stimuleren met een winkelstraatmanager.

6 Een winkelgebied moet uitnodigen tot een bezoek. Schone straten, groen en goede online bereikbaarheid en de bereikbaarheid met auto, fiets en openbaar vervoer zijn onmisbaar. Winkelgebieden dreigen steeds verder op slot te gaan door middel van zero-emissie zones, autoluwe zones, strenge venstertijden en minder en duurdere parkeerplekken. Slim, veilig en schoon gaat hand in hand met goede toegang tot de binnenstad voor bevoorrading, pakketbezorging en winkelbezoek. Stimuleer en ondersteun als overheid lokaal kopen en slimme distributie.

Afwegingen in de fysieke leefomgeving draagt bij aan brede welvaart

De komende jaren worden er moeilijke afwegingen gemaakt tussen ruimte om te werken, wonen, natuur, recreëren, de klimaat en energietransitie, over geografische grenzen heen. Dat vraagt om eenduidige regels, afstemming van beleid op gebieden van bedrijventerreinen, woningbouw, winkelaanbod, ondernemersondersteuning. Maar ook het maken van keuzes over een economisch profiel. Goede afstemming leidt tot kansen voor gemeenten, hun inwoners en hun ondernemers. Gemeenten kunnen veel baat hebben bij input en actieve participatie van de ondernemers in hun gemeente, bij het opstellen en uitvoeren van de Omgevingsvisie en het Omgevingsplan. Tevens is van groot belang dat gemeenten zorgen voor voldoende uitvoeringskracht: snelle en adequate vergunningverlening is essentieel voor bedrijven en initiatiefnemers.

Ruimte voor ondernemen: onderbenutte maatschappelijke waarde bedrijventerreinen

De grote maatschappelijke waarde van bedrijventerreinen wordt nog te weinig gezien. Een derde van de werkgelegenheid in Nederland komt van een bedrijventerrein. Als werklocatie

zijn deze dus minstens zo belangrijk als een kantorenlocatie of bruisende binnenstad. De grote verdienkracht vraagt om meer aandacht. Hiervoor is een integrale aanpak van ruimtelijke ontwikkeling, prioriteren, en publieke en private investeringen organiseren en krachtig uitvoeren nodig. Gemeenten houden hierbij goed rekening met het grote belang van bedrijfsvestigingen en werklocaties in hun gemeente: die zorgen voor ondernemerschap en werkgelegenheid. Een Economische Effectrapportage (EER) geeft inzicht in de bijdragen aan de werkgelegenheid en de lokale ketenpartners. Naast een goede landschappelijke inpassing moet er ook aandacht zijn voor een duurzame inrichting, passende groenvoorzieningen en goede digitale en fysieke infrastructuur. Bedrijfsinnovaties vragen vaak om aanpassing regelgeving en andere omgevingsplannen. (Georganiseerde) ondernemers, lokaal en regionaal, denken graag mee, ook als het gaat om herstructurering en transformatie van bestaande locaties.

Versnelling woningbouw is essentieel, maar zonder verdringing bedrijven

Volgende nieuwe woningen in de gemeente vergroot de kansen voor ondernemers en inwoners en versterkt het vestigingsklimaat. Bij onvoldoende woningaanbod komt er zeker geen beweging in de arbeidsmarkt, terwijl dat nu juist zo nodig is voor een gezond vestigingsklimaat. De woonvraag van burgers, bekend bij lokale ontwikkelaars, makelaars en bouwers staat uiteraard centraal in uw woonbeleid. Dat leidt tot een divers aanbod van nieuwe woningen, gebaseerd op actuele kennis van de woningbehoefte én leefmilieus van huidige én toekomstige inwoners. Gemeenten hebben een belangrijke rol bij het bestrijden van het woningtekort door meer locaties voor woningbouw aan te geven, te zorgen voor juridisch bindende plannen. Projectontwikkeling kan worden versneld door spoedige vergunningverlening. Ambtelijke uitvoeringskracht kunt u versterken met de kennis van marktpartijen. Flexpools leiden nu al tot resultaat, ook bij kleinere gemeenten. Overweeg echter goed waar er gebouwd gaat worden. Verdichting kan een optie zijn, maar pas op voor verdringing van economische activiteiten en werkgelegenheid, zeker in de stadscentra. En ook daarbuiten kan woningbouw leiden tot een gebrek aan fysieke en milieuruimte voor bedrijventerreinen, werklocaties, logistiek. Ons advies daarom: bouw niet alleen binnenstedelijk, maar ook buitenstedelijk. Tot slot: voldoende infrastructuurinvesteringen door gemeenten om nieuwe woonlocaties te ontsluiten hoort hier ook bij.

Klimaat en energie

Bestrijden van de klimaatverandering en de energietransitie zijn wellicht de grootste opgaven de komende jaren. Het Rijk stelt veel geld ter beschikking voor deze transitie die in gemeenten uitgevoerd gaan worden. De CO2-uitstoot moet uiteindelijk naar nul, fossiele brandstoffen worden vervangen door schone energie, en we maken circulair gebruik van niet-uitputtelijke grondstoffen. Dit raakt ook gemeentelijke plannen.

Veel investeringen hebben een ruimtelijke implicatie. Voldoende personele en fysieke capaciteit is essentieel, evenals samenwerking met medeoverheden.

Ondernemers werken ook aan deze maatschappelijke opgaven door verduurzaming van hun processen, hun bedrijfspand en het wagenpark, inclusief de mogelijkheid om lokaal of regionaal energie op te slaan. De klimaat en- energietransitie biedt immers ook het midden- en klein bedrijf kansen. Om de gezamenlijke inspanningen te laten slagen moet uitvoering van het Klimaatakkoord haalbaar en betaalbaar zijn. Zonder gemeentelijke 'kop erop'.

De energie-infrastructuur is een belangrijk aandachtspunt. Om verduurzaming bij particulieren én ondernemers mogelijk te maken is voldoende capaciteit op het stroomnet essentieel. Dit maakt een meer duurzame ontwikkeling, aanpassing van bedrijfsprocessen en groei van bestaande bedrijven mogelijk en de gemeente een aantrekkelijke vestigingsplaats voor nieuwe bedrijven.

Zero-emissie zones

De contouren van zero-emissiezones vanaf 2025 in de 30 à 40 grootste steden worden steeds duidelijker. De overstap naar een zero-emissievoertuig is echter voor veel kleine ondernemers met een bestelauto financieel nog niet haalbaar, denk aan installateurs, aannemers, schilders, slagers of hoveniers. Naast steun van het Rijk kan de gemeente ook helpen met flankerend beleid. Daarin zit een plan van aanpak om de publieke laadinfrastructuur op orde te hebben voor 2025, een ontheffingsmogelijkheid voor ondernemers die de overstap financieel niet kunnen maken en een aanvullende sloopregeling voor lokale ondernemers met een zogenoemde 'euro 4'-bestelbus. Beter: met een verouderde bestelbus die rijdt op diesel of benzine.

Arbeidsmarkt en onderwijs

Er is grote krapte op de arbeidsmarkt, maar tegelijkertijd zijn er ook bedrijven die door de huidige omstandigheden werknemers moeten laten gaan. Om werkgevers te helpen hun personeel naar een andere sector te begeleiden, hebben VNO-NCW en MKB-Nederland een helpdesk geopend. Ondernemersorganisaties in de regio gaan ondernemingen helpen. We zijn gestart met het landelijke programma NLwerktaanwerk. Investeren in techniekonderwijs, in het schoolgebouw én

de onderwijs-arbeidsmarktnetwerken, draagt bij aan de oplossing voor de grote vraag naar technisch geschoolde vakmensen. Naast omscholing kunnen ook jonge inwoners, laagdrempelig, kennismaken met de vele mogelijkheden voor werk in de techniek. Samenwerking met SterkTechniekonderwijs.nl helpt gemeenten op weg. Buitenlandse werknemers zijn een onmisbare aanvulling op de (potentiële) tekorten van de Nederlandse arbeidsmarkt. Verbetering van woon- en leefomstandigheden van arbeidsmigranten vraagt een gezamenlijke aanpak van overheden, huisvesters, woningcorporaties en bedrijfsleven.

Ontwikkel daarom een actief beleid voor meer en flexibele huisvestingscapaciteit voor arbeidsmigranten. Wees ook voortvarend met het verlenen van vergunningen voor huisvesting, maar waarborg met kwaliteitscontroles het draagvlak onder burgers. En help ook deze groep werknemers met inburgeringscursussen te integreren in de samenleving.

Gezondheid

Gezondheid is naast werk belangrijk voor brede welvaart van burgers. Het bedrijfsleven in de regio kan daar een grote bijdrage aan leveren. En als er nu één les van de coronaperiode is, dan is het de noodzaak burgers te ondersteunen bij een vitale en gezonde leefstijl. Voor sport & zorg zijn er gezondheidskansen door samen te werken met lokale ondernemers en scholen, met sportondernemers. Lokale ondernemers zijn veelal ook de grootste sponsor van sport & cultuur in de buurt. Het Rijk faciliteert gemeenten financieel voor het afsluiten van lokale publiek-private sport- en preventieakkoorden die bijdragen aan meer gezondheid en bewegen. Daarnaast trekt het nieuwe kabinet één miljard euro uit voor kansengelijkheid/rijke schooldag en noemt als voorbeelden: begeleiding bij huiswerk, sport en cultuur in samenwerking met plaatselijke verenigingen en bibliotheken. Scholen mogen dit naar eigen inzicht inzetten, dat biedt ook vele kansen voor lokale ondernemers.

Kijk voor meer informatie,
artikelen en standpunten op:

www.ondernemenvooruwgemeente.nl

Volg ons met #ondernemenvooruwgemeente

Twitter:

@MKBNL

@VNONCW

Facebook:

@NLMKB

@VNONCW

Instagram:

@MKBNL

LinkedIn:

@MKB-Nederland

@VNO-NCW

MKB-Nederland en VNO-NCW

Postbus 93002

2509 AA Den Haag

tel: 070 349 09 09

www.mkb.nl

www.vno-ncw.nl

maart 2022

Vormgeving: tovision bv, Sassenheim